

4 / MEDIKASVATUKSELLA TUETAAN NUORTEN OSALLISUUTTA

MEDIA ON TÄRKEÄ yhteiskunnallisen vaikuttamisen väline. Mediassa – oli kyse sitten journalismista, blogeista tai vlogeista – määritellään, ja toki myös rikotaan, yhteiskunnan normeja ja käydään yhteiskunnallista keskustelua. Sen takia on tärkeää, että nuorille annetaan työkaluja siihen, miten he voivat hyödyntää mediaa yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen.

“Media on osa yhteiskunnallisen toiminnan ja vaikuttamisen kenttää. Tekemällä esimerkiksi journalismia itse oppii siitä, miten valta ja journalismi kietoutuvat yhteen”, sanoo **Ismo Kiesiläinen**. Hän työskentelee tuottajana ja mediakasvattajana Nuorten Ääni -toimituksessa.

Nuorten Ääni -toimituksessa nuoret osallistuvat yhteiskunnalliseen keskusteluun journalismin välityksellä. Nuorten Ääni -toimituksen juttuja julkaisevat muun muassa Helsingin Sanomat, MTV ja Yle.

Onko nuorilla mediavaltaa?

Nuoria näkyy nyt mediassa ehkä enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Valtaosa suosituista

tubettajista on nuoria ja heitä voi perustellusti kutsua mediavaikuttajiksi: heitä ihaillaan ja heidän mielipiteillään on merkitystä. Toistaiseksi vain harva suosikitubettaja on kuitenkaan käyttänyt valtaansa osallistuaan yhteiskunnalliseen keskusteluun.

“Suomalaisesta tubettajakentästä puuttuu tietynlainen puhe, siellä ei puhuta politiikkaa. Toisaalta esimerkiksi mielenterveysongelmia on käsitelty jonkin verran, mutta kokonaisuudessaan se on aika viihdepainotteista. Toisaalta se, että nuoret puhuvat nuorten äänellä nuoria kiinnostavista aiheista, on merkittävää ja tärkeää”, arvioi toimittaja ja multimediasisällöntuottaja **Ina Mikkola**. 27-vuotias Mikkola on ollut yläaste- ja lukioikäisenä mukana Nuorten Ääni -toimituksessa ja toiminut sen jälkeen aktiivisesti mediassa.

Nuoria ei juurikaan kannusteta ottamaan kantaa yhteiskunnalliseen keskusteluun, Kiesiläinen sanoo. Nuorten rooli on ollut perinteisesti mediassa passiivinen ja nuorilta on kysytty näkemyksiä vain nuoria koskeviin aiheisiin – jos niinkään. Tämä on voinut vaikuttaa myös siihen, millaisen roolin tubettajat ovat ottaneet.

Tekemällä journalismia itse oppii, miten valta ja journalismi kietoutuvat yhteen.

“On totta, että nuoret toimivat mediatilassa enemmän kuin aikaisemmin, mutta mikä on se rooli, joka nuorilla mediatilassa on? Nuorille ei ole kovin paljon sellaisia rooleja, joissa olisi yhteiskunnallista vallankäyttöä tai valtaa”, Kiesiläinen sanoo.

Viestintätaidot tukevat nuorten vaikuttamista

Yhteiskunnallisen vaikuttamisen ja julkisen keskustelun käymisen tueksi nuoret tarvitsevat aikuisia, jotka miettivät yhdessä nuorten kanssa, miten nuoret voisivat parhaiten vaikuttaa heille tärkeisiin asioihin. Usein nämä vaikuttamisen keinot kietoutuvat mediaan ja viestintään, Kiesiläinen sanoo.

“Mitä muuta nuori voi tehdä kuin viestintää? Tapaaminen virkamiesten tai poliitikkojen kanssa, sähköposti, jokin tempaus, kaikki kansalaisen keinot osallistua muodolliseen järjestelmään ovat viestinnällisiä keinoja. Se, mitä aikuinen voi tehdä, on miettiä, miten hän voi tukea nuorten viestintää.”

Teknisillä taidoilla ei ole tässä niin suurta

merkitystä. Tärkeintä on, että nuoret saavat äänensä kuuluviin, Mikkola sanoo.

“Aikuisen duuni on auttaa nuoria löytämään se ydinviesti, mitä he haluavat sanoa. Tarkoitus löytää nuoren ääni ja kiteyttää se viesti. Se on ihan eri kuin se, että tehdäänkö nyt teknisesti maailman paras video.”

Julkaisukanavat kriittisen tarkastelun alla

Nuorten osallisuuden vahvistamisen näkökulmasta on siis tärkeää, että nuoret saavat eväitä yhteiskunnallisen keskustelun käymiseen mediassa. Yhdessä nuorten kanssa voi miettiä, voisivatko nuoret esimerkiksi ryhmässä kuvata videon koulun tai nuorisotalon epäkohdista tai suunnitella yhteisen some-kampanjan jonkin heille tärkeän asian puolesta.

Toisaalta nuorten osallistuminen median kautta käytävään julkiseen keskusteluun herättää myös kriittisiä kysymyksiä. Onko oikein vaatia nuoria julkaisemaan tuotoksensa kansainvälisen mediajätin omistamassa Youtubessa tai pyytää nuoria perustamaan Twitter-tiliä ja jakamaan tietoja itsestään, kun heillä ei ole käytännössä mitään mahdollisuuksia vaikuttaa palvelun käyttöehtoihin?

Nuorten osallistuminen julkiseen keskusteluun ei kuitenkaan välttämättä vaadi itsensä brändäämistä, omaa Youtube-kanavaa tai Twitter-tiliä. Esimerkiksi nuorisotalolla voidaan luoda nuorille yhteinen Twitter-tili, jolloin nuorten ei tarvitse luovuttaa palveluun omia henkilötietojaan. Myös video voidaan julkaista organisaation Youtube-tilin kautta. Julkaisemiseen ja julkaisualustoihin liittyvää keskustelua on kuitenkin hyvä käydä yhdessä nuorten kanssa ja miettiä, millaisia asioita eri alustoilla ja palveluissa julkaistaessa tulee ottaa huomioon. Näiden pohdintojen tueksi voi ammentaa ajatuksia luvusta 1.

VINKIT

INA MIKKOLAN VINKIT MEDIAVAIKUTTAMISEEN

Mihin halutaan vaikuttaa?

Kukaan tuskin on tyytyväinen kaikkeen. Nuoria voi auttaa miettimään asioita, mihin he haluavat vaikuttaa esimerkiksi näin: Mikä ärsyttää? Minkä asian haluaisit muuttaa? Mistä olet keskustellut paljon kavereidesi kanssa?

Mikä on ydinviesti?

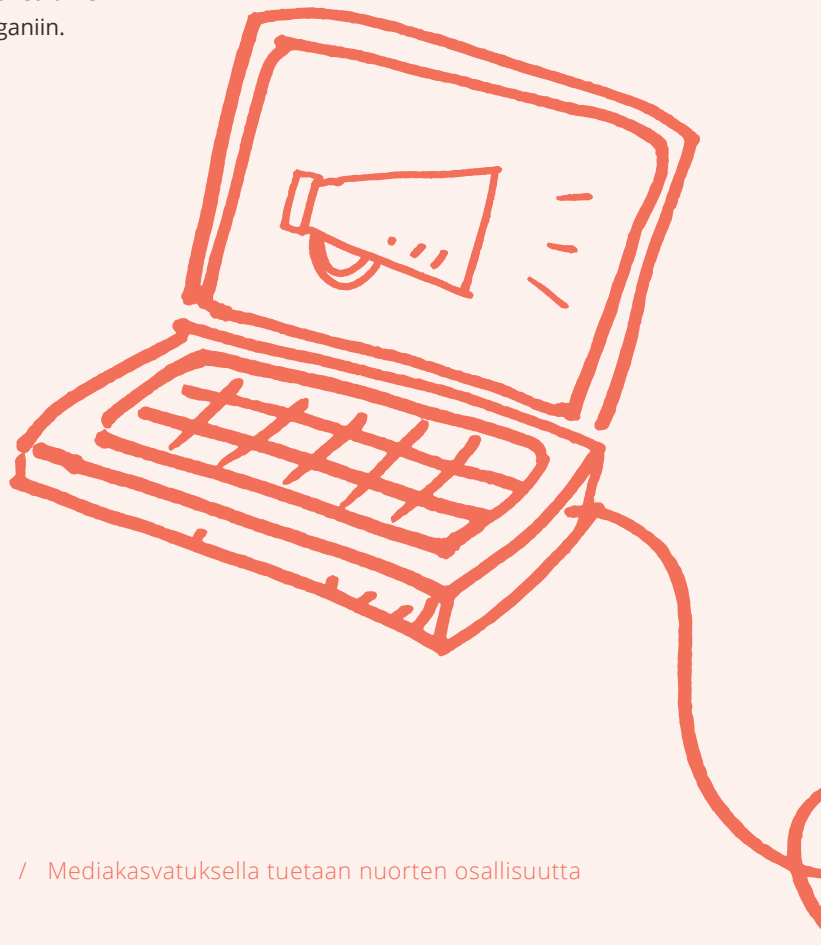
Jotta oman asiansa saisi mediassa mahdollisimman hyvin läpi, kannattaa se kirkastaa myös itselle. Parasta on, jos nuoret saavat oman viestinsä tiivistettyä yhteen lyhyeen lauseeseen tai sloganiin.

Missä viesti kannattaa jakaa?

Onko viesti suunnattu toisille nuorille, päättäjille vai vanhemmille? Keskustelkaa nuorten kanssa, keitä nuoret haluavat viestillään saavuttaa ja miettikää yhdessä, miten se onnistuu parhaiten. Kannattaako nuorten tehdä esimerkiksi Instagram-video vai kirjoittaa mielipidekirjoitus?

**Mieti ketä
haluat viestilläsi
saavuttaa ja
kuinka se onnistuu
parhaiten.**

HAASTATELU

NÄIN TUET NUORTA TUBETTAJAA – TUBETTAJAN ÄITI KERTOO

Harva vanhempi on saanut niin perusteellista koulutusta Youtuben maailmaan kuin **Jaana Sanaksenaho**. Hän on Pinkku Pinsku -nimellä tunnetun tubettajan Pinja Sanaksenahon äiti. Pinkku Pinsku on Suomen suosituimpia tubettajia.

Minkälaisia vinkkejä Jaana Sanaksenaho antaa niille aikuisille, joiden tuntema nuori haaveilee oman Youtube-kanavan perustamisesta?

“Kaikkein tärkein neuvo on sellainen, että on mukana ja on kiinnostunut. Olen miettinyt, että kun Pinja aloitti, ei minulla ollut mitään vertaistukea. Äidin vaistolla ja sillä, että on sosiaalialan koulutus ja työkokemus, niillä on pärjätty.”

Jaana Sanaksenahosta on tärkeää, että aikuinen kannustaa ja on nuoren tukena.

“Olen aina ollut sellainen, että tuen lapsia ja kannustan heitä mihin vain. Aina pitää antaa kokeilla, kunhan on itse siinä mukana, turvana ja tukena. Jos vanhemmat jännittävät tai pelkäävät ensimmäisen videon lataamista, sen voi jakaa piilotettuna valikoidulle yleisölle, esimerkiksi mummeille tai kummeille tai vastaaville”

Sosiaalisen median maailma voi olla myös rankka. Ilkeitä kommentteja riittää eikä kaikki palaute ole positiivista. Erityisesti silloin tarvitaan aikuisen tukea.

“Olemme käyneet yhdessä läpi kommentteja. Vihakommentit ovat todella yleisiä, niihin ei saa mennä mukaan. Joskus loukkaannun Pinjan puolesta. Silloin Pinja sanoo, että älä välitä siitä, koska sitä ne kiusaajat haluavat.”

Youtube opettaa

Jaana Sanaksenaho näkyy itsekin joillain Pinkku Pinskun videoilla. Hän on myös innostunut perustamaan oman Youtube-kanavan. Silläkin on jo yli 30 000 tilaajaa.

Nykyisin Jaana Sanaksenaho kiertää antamassa haastatteluja ja puhumassa lasten ja nuorten tubettamisesta. Hänen tyttärellään on näihin tilaisuuksiin äidilleen yksi pyyntö.

“Pinja on sanonut, että sano siellä, että vanhemmat antaisivat lastensa olla somessa. Siellä saa toteuttaa itseään ja löytää erilaista tietoa.”

Pinja Sanaksenaho onkin oppinut tubettamalla paljon: ainakin kameran käyttöä, editointitaitoja ja englantia, Jaana Sanaksenaho listaa. Tubettaminen on myös vaikuttanut Pinja Sanaksenahon lukiovalintaan ja tulevaisuuden suunnitelmiin.

“Pinja on ottanut itse selvää kaikesta ja katsonut Youtubesta, miten kamerat ja editointiohjelmat toimivat.”

Kielletyt aiheet, vaatteet ja kuvauspaikat

Vaikka Jaana Sanaksenaho on suhtautunut tyttärensä tubettamiseen sallivasti, on muutamista pelisäännöistä sovittu ja pidetty kiinni.

“Olemme keskustelleet siitä asti kun Pinja oli 11-vuotias, mistä videoissa puhutaan ja mistä ei puhuta. Seksi, uskonto ja politiikka ovat esimerkiksi sellaisia, joista ei videoilla puhuta. Aikuisena niitä voi ottaa esille ja käsitellä.”

Pinjan kanssa on myös sovittu, että kotia kuva-

taan niin, ettei asuntoa tai sen ympäristöä voi tunnistaa. Myös siitä, kuinka paljon paljasta pintaa saa näkyä, on keskusteltu.

Jaana Sanaksenaho ei ole koskaan kieltänyt Pinjaa julkaisemasta yhtään videota. Alkuaikoina hän kyllä katsoi Pinjan videoita ennen julkaisua, mutta sekin johtui useimmiten siitä, että Pinja toivoi niistä äidin mielipidettä.

**Tue, kannusta
ja ole mukana,
tukena ja turvana.**

HAASTATELTAVIEN ESITTELY

Ina Mikkola on toimittaja ja multim mediasisällöntuottaja. Mikkolan suosikki hashtag on #vegan. “Olen yrittänyt tunkea sitä joka paikkaan jo ennen kuin ruokakuvat olivat mikään juttu. Yritän sillä kannustaa jengiä veganismiin.”

Ismo Kiesiläinen on mediapedagogi ja tuottaja. Hän työskentelee Nuorten Ääni-toimituksessa. Kiesiläisen suosikkivallankäyttäjänä on Nuorten Ääni-toimituksen kasvatti Ina Mikkola. “Ina ymmärtää käyttävänsä valtaa ja sanoo sen ääneen. Ina myös käyttää valtaansa toisten puolustamiseen.”

Jaana Sanaksenaho on Pinkku Pinskuna tunnetun tubettajan Pinja Sanaksenahon äiti. Nykyään Jaana Sanaksenaholla on myös oma Youtube-kanava. Sanaksenahon mielestä Youtubessa parasta on se, että se antaa kaikenlaisille ihmisille mahdollisuuden tulla kuulluksi ja nähdyksi. “Youtubessa voi tehdä videoita rakkaasta harrastuksestaan, elämäntavastaan, lemmikeistään, oikeastaan ihan mistä vain, ja aina löytyy ihmisiä, jotka ovat samanhenkisiä, tai videoilla voit saada ihmiset kiinnostumaan asioista.”